

TSFS 2011:60

JÄRNVÄG

**Transportstyrelsens föreskrifter
om förarutbildning m.m. enligt lagen (2011:725) om
behörighet för lokförare;**

Innehåll

1 kap. Inledande bestämmelser	1
Tillämpningsområde	1
Definitioner	1
2 kap. Förarutbildning	1
Utbildningsmetod	1
Utbildningsbevis	2
Krav på allmänna yrkeskvalifikationer för förarbevis	2
Kunskapskrav för kompletterande intyg	2
<i>Yrkeskunskaper om rullande materiel</i>	2
<i>Yrkeskunskaper om infrastruktur</i>	3
<i>Krav på språkkunskaper</i>	3
Krav på kontroll av förarens kunskaper	4
3 kap. Prov	4
Allmänt	4
Gemensamma villkor för genomförande av prov för förarbevis och kompletterande intyg	4
Prov för förarbevis	4
Prov för kompletterande intyg	5
4 kap. Tillstånd för utbildningsanordnare	5
Ansökningsförfarandet	5
Krav för att beviljas tillstånd	5
<i>Vad ansökan ska innehålla</i>	5
<i>Krav vid praktisk utbildning m.m.</i>	6
<i>System för att säkerställa kvaliteten i utbildningen</i>	6
Giltighetstid m.m.	6
5 kap. Tillstånd för examinatorer	7
Ansökningsförfarandet	7
Krav för att beviljas tillstånd	7
<i>Vad ansökan ska innehålla</i>	7
<i>Krav vid körprov m.m.</i>	7
<i>Förfaranden för att säkerställa kvaliteten</i>	8
Giltighetstid m.m.	8
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	9

Transportstyrelsens föreskrifter om förarutbildning m.m. enligt lagen (2011:725) om behörighet för lokförare;

TSFS 2011:60

Utkom från trycket
den 17 juni 2011.

beslutade den 9 juni 2011.

JÄRNVÄG

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 8 och 9 §§
förordningen (2011:728) om behörighet för lokförare.

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om förarutbildning och prov samt tillstånd för utbildningsanordnare och examinatorer enligt lagen (2011:725) om behörighet för lokförare.

Definitioner

2 § De beteckningar som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i lagen (2011:725) om behörighet för lokförare, förordningen (2011:728) om behörighet för lokförare, Järnvägsstyrelsens trafikföreskrifter (JvSFS 2008:7) och Järnvägsstyrelsens föreskrifter (JvSFS 2008:8) om järnvägens säkerhetsbestämmelser vad gäller trafik och arbeten på spår.

2 kap. Förarutbildning

Utbildningsmetod

1 § Det ska vara en god balans mellan teori och praktik i utbildningen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/59/EG av den 23 oktober 2007 om behörighetsprövning av lokförare som framför lok och tåg på järnvägssystemet i gemenskapen (EUT L 315, 3.12.2007, s. 51, Celex 32007L0059).

Utbildningsbevis

2 § Efter slutförd utbildning ska utbildningsanordnaren utfärda ett utbildningsbevis. Av utbildningsbeviset ska framgå

1. i vilket eller vilka ämnen eleven har utbildats,
2. vilken utbildningsanordnare som har utfärdat beviset,
3. datum när beviset utfärdades, och
4. elevens namn och personnummer.

Utbildningsbeviset ska omgående lämnas till eleven.

Krav på allmänna yrkeskvalifikationer för förarbevis

3 § Utbildning för allmänna yrkeskvalifikationer ska ge eleven teoretisk och praktisk kunskap om

1. järnvägsteknik, i vilket ingår säkerhetsprinciper och motiv för driftsbestämmelser,
2. de risker som är förknippade med järnvägstrafik och hur dessa risker kan hanteras,
3. principerna för olika trafikverksamheter,
4. tåg, spärrfärd och växling samt fordonssammansättning, och
5. tekniska krav för drivfordon, gods- och personvagnar och rullande materiel av annat slag.

4 § Efter slutförd utbildning ska eleven

1. förstå de villkor som gäller för utövandet av föraryrket,
2. ha kunskap om vilka säkerhetsbestämmelser som gäller för personal i trafiksäkerhetstjänst,
3. känna till olika typer av rullande materiel och vad som skiljer dessa åt,
4. känna till och kunna tillämpa en arbetsmetod för att på korrekt sätt kunna utföra arbetsuppgifterna,
5. känna till olika referens- och tillämpningsdokument för framförande av järnvägsfordon,
6. ha kunskap om vilka beteenden som är förenliga med ansvaret för säkerhetskritiska uppgifter,
7. känna till vilka förfaranden som är tillämpliga vid personolyckor,
8. känna till de risker som är förknippade med järnvägstrafik i allmänhet,
9. känna till de olika krav som ställs på förare för trafiksäkerheten, och
10. ha grundläggande kunskap i elektroteknik.

Kunskapskrav för kompletterande intyg

Yrkeskunskaper om rullande materiel

5 § Efter slutförd utbildning ska föraren ha kunskap om den rullande materielen. En förare ska därutöver kunna hantera den rullande materielen på ett säkert och energibesparande sätt.

Yrkeskunskaper om infrastruktur

6 § Efter slutförd utbildning ska föraren ha kunskap om innehållet i järnvägsföretagets och infrastrukturförvaltarens säkerhetsbestämmelser om bedrivande av trafik och arbeten på spåren (trafiksäkerhetsinstruktion). En förare ska därutöver kunna anpassa hastigheten efter banans egenskaper och den information som ges utefter banan och ha geografisk kännedom om banans egenskaper för den aktuella färden.

Krav på språkkunskaper

7 § En förare ska ha kunskaper i det språk som bestäms av berörd infrastrukturförvaltare och ska kunna kommunicera aktivt och effektivt.

För att uppfylla språkraven i första stycket ska föraren kunna kommunicera enligt nivå 3 i följande tabell.

Nivå	Beskrivning
5	—Kan anpassa det sätt han/hon talar på till samtalspartnern. —Kan framföra en åsikt. —Kan förhandla. —Kan övertyga. —Kan ge råd.
4	—Kan hantera helt oförutsedda situationer. —Kan göra antaganden. —Kan framföra en motiverad åsikt.
3	—Kan hantera praktiska situationer med oförutsedda inslag. —Kan beskriva. —Kan hålla en enkel konversation vid liv.
2	—Kan hantera enkla praktiska situationer. —Kan ställa frågor. —Kan besvara frågor.
1	—Kan tala med hjälp av memorerade meningar.

8 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska bedöma om en förare har de språkkunskaper som anges i 7 §. I de fall en förare inte uppfyller kravet på språkkunskaper ska denne genomgå relevant utbildning.

Krav på kontroll av förarens kunskaper

9 § Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska minst vart tredje år kontrollera förarens kunskaper enligt 5 och 6 §§.

Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska, avseende förare som har genomgått utbildning enligt 8 §, kontrollera kunskaper enligt 7 § minst vart tredje år eller efter varje frånvaro på mer än ett år.

För de kontroller som avses i första och andra stycket krävs inte tillstånd att bedriva utbildning eller tillstånd att vara examinator vid prov.

3 kap. Prov

Allmänt

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om prov för förarbevis och kompletterande intyg enligt 3 kap. 2 § lagen (2011:725) om behörighet för lokförare.

Gemensamma villkor för genomförande av prov för förarbevis och kompletterande intyg

2 § Prov ska bedömas av examinator med kunskaper inom aktuellt område.

Prov ska genomföras så att intressekonflikter undviks.

3 § Efter prov för förarbevis ska examinatorn omgående lämna resultatet av provet till den elev som har avlagt provet.

Efter prov för kompletterande intyg ska examinatorn omgående lämna resultatet av provet till järnvägsföretaget eller infrastrukturförvaltaren.

4 § Om en elev underlåter att uppfylla examinatorns krav för provet, får eleven inte genomföra provet.

I de fall en elev påträffas fuska eller med otillåtet material på ett prov får eleven inte genomföra provet.

5 § Före provtillfället måste bedömningsgrunderna göras tillgängliga för eleverna.

En elev som avlagt prov ska ha rätt att granska bedömningen av provresultatet och kan begära ny bedömning i särskilda fall.

Prov för förarbevis

6 § Prov för förarbevis ska visa om eleven uppfyller kunskapskraven enligt 2 kap. 3 och 4 §§ i dessa föreskrifter.

Prov för kompletterande intyg

7 § Prov för kompletterande intyg ska visa om eleven uppfyller kunskapskraven enligt 2 kap. 5–7 §§ i dessa föreskrifter.

8 § Förmågan att framföra järnvägsfordon ska bedömas genom körprov. Simulatorer får användas för att kontrollera tillämpningen av trafikregler och förarens prestationsförmåga vid särskilt svåra situationer.

4 kap. Tillstånd för utbildningsanordnare

Ansökningsförfarandet

1 § Ansökan om tillstånd att bedriva förarutbildning enligt lagen (2011:725) om behörighet för lokförare ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som Transportstyrelsen har fastställt.

2 § Den som avser att bedriva utbildning avseende järnvägsinfrastruktur belägen i Sverige och som redan är erkänd eller ackrediterad i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/59/EG av den 23 oktober 2007 om behörighetsprövning av lokförare som framför lok och tåg på järnvägssystemet i gemenskapen², ska ansöka om tillstånd enligt 1 §. I dessa fall behöver sökanden endast visa att kravet på tillräckliga yrkeskvalifikationer för att bedriva utbildning enligt 3 kap. 1 § lagen (2011:725) om behörighet för lokförare på den aktuella infrastrukturen är uppfyllt.

Krav för att beviljas tillstånd

Vad ansökan ska innehålla

3 § Till ansökan om tillstånd att bedriva förarutbildning ska fogas dokumentation och information, som visar att sökanden uppfyller kraven i lagen (2011:725) om behörighet för lokförare och i dessa föreskrifter.

En sökande ska, i ansökan, ange innehåll och omfattning av de utbildningar som ansökan avser.

En sökande som ska utföra praktiska moment i samband med framförande av järnvägsfordon vid en utbildning ska vid tiden för ansökan ha minst tre års yrkeserfarenhet som förare.

² EUT L 315, 3.12.2007, s. 51 (Celex 32007L0059).

Krav vid praktisk utbildning m.m.

4 § En utbildningsanordnare som utför praktiska moment i samband med framförande av järnvägsfordon vid en utbildning ska ha giltigt förarbevis och giltigt kompletterande intyg avseende relevant område.

5 § En utbildningsanordnare ansvarar för att anställda eller på annat sätt anlitade lärare uppfyller kraven i 3 § första och tredje stycket och 4 §.

6 § Transportstyrelsen kan meddela undantag från krav på kompletterande intyg enligt 4 § i särskilda fall.

System för att säkerställa kvaliteten i utbildningen

7 § En utbildningsanordnare, som inte är järnvägsföretag eller infrastrukturförvaltare, ska ha ett system som säkerställer kvaliteten i utbildningarna i enlighet med 5 kap. 8 § lagen (2011:725) om behörighet för lokförare. Strukturen för systemet ska säkerställa att

1. utbildningsanordnaren och anställda eller på annat sätt anlitade lärare har tillräckliga kvalifikationer och erfarenhet för att kunna tillhandahålla utbildning enligt lagen (2011:725) om behörighet för lokförare och dessa föreskrifter,

2. utbildningsanordnaren och anställda eller på annat sätt anlitade lärares yrkeskvalifikationer upprätthålls,

3. rutiner finns för att hålla utbildningens metoder, material och utrustning uppdaterade,

4. genomförda utbildningsaktiviteter dokumenteras inklusive information om utbildningens mål och innehåll, fördelat på teori och praktik, samt information om lärare och elever, och

5. utbildningsverksamheten fortlöpande utvärderas och att resultatet av utvärderingen dokumenteras.

Dokumentation enligt första stycket 4 och 5 ska sparas i minst 10 år.

Giltighetstid m.m.

8 § Ett tillstånd att bedriva förarutbildning är giltigt under högst fem år från och med dagen då tillståndet beviljades. Transportstyrelsen kan besluta om kortare giltighetstid om särskilda skäl föreligger.

9 § En utbildningsanordnare kan ansöka om ändring av tillståndet. Ansökan om ändring ska ges in till Transportstyrelsen.

För att ett tillstånd ska ändras måste nödvändiga kompletterande uppgifter skickas in.

10 § En utbildningsanordnare som inte längre uppfyller förutsättningarna för tillståndet ska genast upphöra med att bedriva utbildning och underrätta Transportstyrelsen.

11 § En utbildningsanordnare kan ansöka om förnyat tillstånd. Ansökan om förnyat tillstånd ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som Transportstyrelsen har fastställt.

En tillståndshavare ska, för att kunna beviljas förnyat tillstånd, kunna visa att förutsättningarna för tillståndet fortfarande gäller. Till ansökan ska även fogas uppgifter om utförda utbildningar från de två senaste åren. Om giltighetstiden för tillståndet för den tidigare perioden är kortare än två år ska uppgifter för hela perioden bifogas ansökan om förnyat tillstånd.

Ett beslut om förnyat tillstånd är giltigt under högst fem år från och med den dag då det förnyade tillståndet beviljades.

5 kap. Tillstånd för examinatorer

Ansökningsförfarandet

1 § Ansökan om tillstånd att vara examinator vid prov enligt lagen (2011:725) om behörighet för lokförare ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som Transportstyrelsen har fastställt.

2 § Den som avser att vara examinator vid prov för kompletterande intyg avseende järnvägsinfrastruktur belägen i Sverige och som redan är erkänd eller ackrediterad i enlighet med direktiv 2007/59/EG ska ansöka om tillstånd enligt 1 §.

Krav för att beviljas tillstånd

Vad ansökan ska innehålla

3 § Till ansökan om tillstånd att vara examinator vid prov ska fogas dokumentation och information, som visar att sökanden uppfyller kraven i lagen (2011:725) om behörighet för lokförare och dessa föreskrifter.

En sökande ska, i ansökan, ange innehåll och omfattning av de prov som ansökan avser.

En sökande ska ha minst fyra års praktisk yrkeserfarenhet under en period av högst fem år före ansökningstillfället. För praktiska prov ombord på järnvägsfordon ska sökanden ha giltigt förarbevis och giltigt kompletterande intyg. En sökandes kunskaper måste vara uppdaterade vid tiden för ansökan.

Krav vid körprov m.m.

4 § Vid ett körprov ska en examinator ha giltigt förarbevis och giltigt kompletterande intyg avseende relevanta områden.

5 § En examinator ansvarar för att anställda eller på annat sätt anlitate examinatorer vid prov uppfyller kraven i 3 § första och tredje stycket och 4 §.

6 § Transportstyrelsen kan meddela undantag från krav på kompletterande intyg enligt 4 § i särskilda fall.

Förfaranden för att säkerställa kvaliteten

7 § För att säkerställa kvaliteten i verksamheten ska examinatore, som inte är järnvägsföretag eller infrastrukturförvaltare, upprätta dokumenterade förfaranden som säkerställer att

1. examinatore och anställda eller på annat sätt anlitate examinatore har tillräckliga kvalifikationer och erfarenhet för att vara examinatore vid prov, enligt lagen (2011:725) om behörighet för lokförare och dessa föreskrifter,

2. examinatore och anställda eller på annat sätt anlitate examinatore yrkeskvalifikationer upprätthålls,

3. rutiner finns för att hålla metoder, material och utrustning för prov uppdaterade,

4. genomförda prov dokumenteras inklusive information om provets mål och innehåll, fördelat på teori och praktik, samt information om provdeltagare och examinatore vid provet, och

5. verksamheten utvärderas regelbundet och att resultatet av utvärderingen dokumenteras.

Dokumentation enligt första stycket 4 och 5 ska sparas i minst 10 år.

Giltighetstid m.m.

8 § Ett tillstånd att vara examinatore vid prov är giltigt under högst fem år från och med dagen då tillståndet beviljades. Transportstyrelsen kan besluta om kortare giltighetstid om särskilda skäl föreligger.

9 § En examinatore kan ansöka om ändring av tillståndet. Ansökan om ändring ska ges in till Transportstyrelsen.

För att ett tillstånd ska ändras måste nödvändiga kompletterande uppgifter skickas in.

10 § En examinatore som inte längre uppfyller förutsättningarna för tillståndet ska genast upphöra att vara examinatore vid prov och underrätta Transportstyrelsen.

11 § En examinatore kan ansöka om förnyat tillstånd. Ansökan om förnyat tillstånd ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som Transportstyrelsen har fastställt.

En tillståndshavare ska, för att kunna beviljas förnyat tillstånd, kunna visa att

1. förutsättningarna för tillståndet fortfarande gäller, och

2. tillståndshavaren har uppdaterat yrkeskvalifikationerna i tillräcklig utsträckning.

Till ansökan ska tillståndshavaren även foga uppgifter om provaktiviteter från de två senaste åren. Om giltighetstiden för tillståndet för den tidigare perioden är kortare än två år ska uppgifter för hela perioden bifogas ansökan om förnyat tillstånd.

Ett beslut om förnyat tillstånd är giltigt under högst fem år från och med den dag då det förnyade tillståndet beviljades.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 juli 2011.

2. För utbildningsanordnare tillämpas inte krav på giltigt förarbevis, giltigt kompletterande intyg och yrkeserfarenhet enligt 4 kap. 3 § tredje stycket och 4 § som längst till och med den 28 oktober 2018, eller till dess förarbevis utfärdas. Fram till dess ska en utbildningsanordnare vid dessa utbildningar vara behörig att framföra järnvägsfordon.

3. För examinator vid prov tillämpas inte krav på giltigt förarbevis, giltigt kompletterande intyg och yrkeserfarenhet enligt 5 kap. 3 § tredje stycket och 4 § som längst till och med den 28 oktober 2018, eller till dess förarbevis utfärdas. Fram till dess ska en examinator vid dessa prov vara behörig att framföra järnvägsfordon.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Susanne Karlsson
(Väg- och järnvägsavdelningen)